

Rapport

Datum: 4 september 2007
Rapportnummer: 2007/184

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de Belastingdienst over het jaar 2001 teveel uitbetaalde heffingskorting heeft teruggevorderd omdat zij daar wettelijk gezien geen recht op had, terwijl bij andere belastingplichtigen die evenmin recht op uitbetaling van de heffingskorting hebben, niet is teruggevorderd. Verzoekster stelt dat hier sprake is van ongelijke behandeling van gelijke gevallen.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Op 13 mei 2003 diende verzoekster een aangifte inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 2001 in.
2. Op 13 augustus 2003 stelde de Belastingdienst de aanslag inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 2001 vast.
3. Bij brief van 24 februari 2006 verzocht verzoeksters gemachtigde bij de Belastingdienst/Amsterdam om ambtshalve vermindering van de aanslag over 2001.

"...De reden hiervoor is, dat zoals blijkt uit antwoorden gegeven door de Staatssecretaris van Financiën op vragen van de Tweede-Kamerleden Crone en Dezentjé Hamming (V-N 2006/7.10), er voor dat jaar niet is gekozen voor een gecoördineerde terugvorderingsactie met betrekking tot onterecht uitbetaalde algemene heffingskortingen ten gevolge van een te laag inkomen van de partner. Echter bij (verzoekster; N.o.) heeft wél terugvordering plaatsgevonden. Zij is dus ongelijk behandeld in vergelijking met andere aan haar gelijke gevallen. Op grond van het gelijkheidsbeginsel en op grond van het in strijd met het over het jaar 2001 gevoerde beleid aan haar opgelegde aanslag, verzoekt (verzoekster; N.o.) deze laatste te verminderen tot nihil..."

4. Bij brief van 14 maart 2006 wees de Belastingdienst het verzoek om ambtshalve vermindering af.

"...Ik blijf van mening dat de aanslag juist is vastgesteld. De gestelde vragen en antwoorden van de staatssecretaris hadden betrekking op een terugvorderingsactie van belastingplichtigen die geen aangiftebiljet hadden uitgereikt gekregen, noch daarom gevraagd hadden, over het jaar 2001 cq. 2002. Degenen die wel een aangiftebiljet over 2001 c.q. 2002 hebben uitgereikt gekregen en ten onrechte de uitbetaling van de algemene heffingskorting middels een voorlopige aanslag hebben ontvangen zijn wel gecorrigeerd bij de vaststelling van de definitieve aanslag. Ook in (verzoeksters; N.o.) geval is dit gebeurd en is dit een andere situatie waarover de vragen zijn gesteld. Derhalve kan ik (verzoeksters; N.o.) beroep op het gelijkheidsbeginsel niet honoreren..."

5. Bij brief van 8 mei 2006 verzocht verzoeksters gemachtigde bij de staatssecretaris van Financiën om ambtshalve vermindering van de aanslag over 2001.

6. Bij brief van 7 juni 2006 wees de staatssecretaris het verzoek af.

"...(Verzoeksters; N.o.) mening dat er sprake is van rechtsongelijkheid deel ik overigens niet. Er is sprake van rechtsongelijkheid, als gelijke gevallen niet gelijk behandeld worden en dat is hier niet aan de orde. De Kamervragen hebben betrekking op de landelijk gecoördineerde actie van eind 2005. Bij die actie ging het om belastingplichtigen die geen aangifte hebben gedaan. Uit informatie van de inspecteur blijkt dat (verzoekster; N.o.) op 13 mei 2003 een aangifte heeft ingediend en in die situaties wordt er altijd een aanslag vastgesteld.

Gezien het bovenstaande ben ik van mening dat de inspecteur terecht geen ambtshalve vermindering heeft verleend. Ik heb de wettelijke bevoegdheid om tegemoet te komen aan onbillijkheden van overwegende aard; de zogenaamde hardheidsclausule. Deze doen zich alleen voor als onverkorte toepassing van de wettelijke bepalingen zou leiden tot door de wetgever niet bedoelde gevolgen. Het moet dus gaan om een hardheid die besloten ligt in de wet zelf en niet om een hardheid die persoonlijk als zodanig wordt ervaren. In de situatie van (verzoekster; N.o.) leidt toepassing van de wettelijke bepalingen niet tot gevolgen die de wetgever niet heeft bedoeld.

Ik heb begrip voor (verzoeksters; N.o.) verzoek, Gezien het bovenstaande heb ik echter óók geen ruimte voor toepassing van de hardheidsclausule...."

7. Verzoeksters gemachtigde wendde zich vervolgens bij brief van 13 juni 2006 tot de Nationale ombudsman.

8. De minister van Financiën liet bij brief van 11 januari 2007 in reactie op de klacht het volgende weten:

"...In december 2004 is de politieke beslissing genomen om over 2001 geen centraal gecoördineerde terugvorderingsactie wegens teveel uitbetaalde heffingskorting te starten. Dat hield in dat de Belastingdienst niet actief belastingplichtigen ging opsporen die over 2001 teveel algemene heffingskorting kregen uitbetaald. Er is echter niet goedgekeurd om al opgelegde aanslagen terug te nemen. Over die beslissing is ook parlementaire verantwoording afgelegd. Ik verwijs u naar de beantwoording van de Kamervragen waar u ook in uw brief naar verwijst.

Verder verwijs ik u naar het verslag van het daarvoor gevoerde algemene overleg van 22 februari 2006 tussen de vaste commissie voor Financiën en de staatssecretaris en de brief van 21 april 2006 die de staatssecretaris naar aanleiding van dat algemene overleg aan de Tweede Kamer heeft gestuurd.

In mijn opvatting kan een gedraging waarmee de Belastingdienst uitvoering geeft aan beleid waarover politieke verantwoording is afgelegd aan de Tweede Kamer, niet als behoorlijk, of onbehoorlijk worden gekwalificeerd..."

9. Op 6 februari 2007 reageerde verzoeksters gemachtigde telefonisch als volgt op de reactie van de minister van Financiën:

"...De minister schrijft dat er geen centrale terugvorderingsactie is geweest. Dat leidt nu juist tot de ongelijke behandeling van gelijke gevallen. Als er wel een centrale terugvorderingsactie was geweest, had de ongelijke behandeling zich niet voorgedaan..."

10. Bij brief van 14 februari 2007 stelde de Nationale ombudsman de navolgende aanvullende vraag aan de minister van Financiën.

"...In zowel de kamervragen van 13 januari 2006 als het verslag van de vaste commissie voor Financiën van 22 februari 2006 wordt aangegeven dat er geen overzicht is in welke mate in een incidenteel geval tijdens de reguliere aanslagregeling decentraal wel tot terugvordering is overgegaan. Het is de Nationale ombudsman onduidelijk of deze passage uitsluitend betrekking heeft op belastingplichtigen die geen aangifte hebben gedaan dan wel dat deze ook ziet op belastingplichtigen die wel aangifte hebben gedaan. Indien de passage ook betrekking heeft op belastingplichtigen die aangifte hebben gedaan roept dit de vraag op of ook bij deze laatste groep sprake is van de situatie dat in incidentele gevallen is afgezien van terugvordering. Ik verzoek u hierover duidelijkheid te geven, en voor het geval sprake is van laatstbedoelde situatie (dat ook bij de groep belastingplichtigen die aangifte hebben gedaan in incidentele gevallen is afgezien van terugvordering) tevens aan te geven op grond van welke argumenten u het verschil in behandeling van belastingplichtigen die aangifte hebben gedaan, rechtvaardigt (anders gezegd: waarom in uw opinie geen aanleiding bestaat om ambtshalve vermindering toe te staan in - de kennelijk incidentele - gevallen waarin terugvordering heeft plaatsgevonden)..."

11. Bij brief van 20 maart 2007 reageerde de staatssecretaris van Financiën als volgt:

"...De passages waar u in uw brief naar verwijst, zien op belastingplichtigen die geen aangifte hebben gedaan. In de gevallen waarin een belastingplichtige wél aangifte heeft gedaan, is er niet afgezien van terugvordering. Als een belastingplichtige aangifte doet, stelt de inspecteur altijd een aanslag vast, tenzij blijkt dat die aanslag onder de aanslaggrens blijft. In dat geval stelt de inspecteur een zogenoemde nihil-aanslag vast. De aanslaggrens geldt echter niet als de algemene heffingskorting geheel of gedeeltelijk ten onrechte is uitbetaald aan de partner zonder of met een laag inkomen. In die gevallen wordt altijd een aanslag vastgesteld, ook als het bedrag van de aanslag onder de aanslaggrens blijft..."

12. Op 1 juni 2007 ontving de Nationale ombudsman - daarnaar gevraagd - van het Ministerie van Financiën de Toelichting bij het aanvraagformulier voorlopige teruggaaf algemene heffingskorting voor de jaren 2001 en 2002 (zie Achtergrond, onder 3a en 3b).

13. Op 4 juni vroeg de Nationale ombudsman telefonisch aan verzoeksters gemachtigde of verzoekster op eigen initiatief dan wel op uitnodiging van de Belastingdienst aangifte inkomstenbelasting over het jaar 2001 had gedaan.

14. Bij brief van 6 juni 2007 deelde verzoeksters gemachtigde mee dat de aangifte over het jaar 2001 was gedaan met een T-biljet.

II. Beoordeling

15. Verzoekster klaagt erover dat de Belastingdienst over het jaar 2001 teveel uitbetaalde heffingskorting heeft teruggevorderd omdat zij daar wettelijk gezien geen recht op had, terwijl bij andere belastingplichtigen die evenmin recht op uitbetaling van de heffingskorting hebben, niet is teruggevorderd. Verzoekster stelt dat hier sprake is van ongelijke behandeling van gelijke gevallen.

16. Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat de overheid al haar burgers met gelijke zorg en respect dient te behandelen. Dit betekent in het algemeen dat gelijke gevallen gelijk behandeld moeten worden en ongelijke gevallen ongelijk, naar de mate van ongelijkheid.

17. Om te beoordelen of er sprake is van ongelijke behandeling van gelijke gevallen, dient als eerste vastgesteld te worden, om welke gevallen het gaat.

18. Verzoekster heeft op haar verzoek over het jaar 2001 (een deel van) de heffingskorting uitbetaald gekregen. Vervolgens heeft verzoekster op eigen initiatief met een T-biljet aangifte gedaan over 2001. Bij het vaststellen van de definitieve aanslag over het jaar 2001 is gebleken dat verzoekster te veel heffingskorting uitbetaald heeft gekregen.

19. Naar aanleiding van de beantwoording van kamervragen, op 13 januari 2006 (zie Achtergrond onder 1), heeft verzoekster geconstateerd dat niet bij alle belastingplichtigen in 2001 te veel uitbetaalde heffingskorting is teruggevorderd. Nu dit bij verzoekster wel het geval is en bij andere belastingplichtigen niet, stelt verzoekster dat er sprake is van ongelijke behandeling van gelijke gevallen.

20. De kamervragen zijn gesteld in reactie op een terugvorderingsactie van de Belastingdienst van de voorlopig teruggaaf algemene heffingskorting over 2002. De staatssecretaris heeft in zijn antwoord op de kamervragen onder meer meegedeeld dat besloten is voor het jaar 2001 geen gecoördineerde terugvorderingsactie uit te voeren omdat:

2001 het eerste jaar was waarin de nieuwe systematiek met heffingskortingen werd gehanteerd (de eerste verzoeken werden eind 2000 gedaan, dus op een moment dat het heffingskortingsstelsel feitelijk nog niet was ingevoerd);

op het formulier waarmee de teruggaaf voor 2001 kon worden gevraagd weliswaar aandacht was besteed aan de voorwaarde dat het inkomen van de partner boven een bepaald bedrag moest uitkomen, maar bij de opstelling van het formulier voor 2002 was vastgesteld dat deze voorwaarde in de toelichting verdere uitleg behoeft.

In zijn antwoord op de kamervragen deelde de staatssecretaris tevens mee dat niet bekend was in welke mate in incidentele gevallen tijdens de reguliere aanslagregeling wel tot terugvordering was overgegaan. De staatssecretaris gaf hiermee in feite te kennen dat in deze gevallen niet opnieuw tot uitbetaling van de algemene heffingskorting zou worden overgegaan. De staatssecretaris voerde hiermee in feite een begunstigend beleid ten aanzien van een bepaalde groep personen, te weten diegenen die wel om de voorlopige teruggaaf van de algemene heffingskorting voor 2001 hadden gevraagd en die ook hadden ontvangen, maar die vervolgens om wat voor reden dan ook niet in de reguliere aanslagregeling waren betrokken.

21. Kijkend naar de argumenten van de staatssecretaris om voor het jaar 2001 niet tot een gecoördineerde terugvorderingsactie over te gaan, wekt dit evenwel bevreemding. Immers, zowel voor degenen die wel als degenen die niet in de reguliere aanslagregeling over 2001 zijn betrokken gaan de door de staatssecretaris genoemde argumenten op.

Uit het verslag van het algemeen overleg van de vaste commissie van Financiën van 22 februari 2006 (zie Achtergrond, onder 2.) blijkt dat dit ook vragen oproept bij enkele leden van deze commissie.

De staatssecretaris heeft in reactie hierop onder meer laten weten dat in de systemen niet is terug te vinden in welke gevallen over 2001 wel is teruggevorderd. Na een nadere uitleg van de staatssecretaris bij brief van 21 april 2006 over het hele proces rond voorlopige teruggaven en voorlopige aanslagen, heeft de commissie deze kwestie verder laten rusten.

22. Uit het bovenstaande volgt dat de commissie impliciet heeft ingestemd met het beleid van de staatssecretaris van Financiën ten aanzien van de terugvordering van de algemene heffingskorting over 2001. Dit beleid hield in om ten aanzien van die personen die om de voorlopige teruggaaf van de algemene heffingskorting voor 2001 hadden gevraagd en die ook hadden ontvangen, maar die vervolgens om wat voor reden dan ook niet in de reguliere aanslagregeling waren betrokken, geen gecoördineerde terugvorderingsactie te voeren. De reden om de gevallen waarin via de reguliere aanslagregeling de heffingskorting inmiddels was teruggevorderd ongemoeid te laten was niet zozeer ingegeven door het feit dat deze personen aangifte hadden gedaan, maar door het feit dat de personen van wie over 2001 de algemene heffingskorting was teruggevorderd niet

konden worden getraceerd. Dit laatste was in feite het onderscheidend criterium.

23. Concluderend kan worden vastgesteld dat verzoekster behoort tot de groep personen die ten onrechte een voorlopige teruggaaf algemene heffingskorting over 2001 hebben gevraagd en ontvangen. De argumenten van de staatssecretaris om van een gecoördineerde terugvorderingsactie af te zien (zie hiervoor onder 20) gelden dan ook evenzeer ten aanzien van haar. Verzoekster maakt tevens deel uit van een subgroep van personen waarvan via de reguliere aanslagregeling de heffingskorting inmiddels was teruggevorderd. De reden om de personen binnen deze subgroep anders te behandelen dan de personen binnen de hoofdgroep - te weten het niet kunnen traceren van deze personen - gaat voor verzoekster niet op. Zij heeft zich immers zelf bij de Belastingdienst gemeld. Niet valt dan ook in te zien waarom verzoekster vanwege het indienen van een T-biljet een voordeel zou moeten worden onthouden, namelijk de heffingskorting, dat wel toekomt aan personen die zich in een met haar vergelijkbare positie bevinden.

Het vorenstaande geeft aanleiding een aanbeveling te doen.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de staatssecretaris van Financiën is gegrond, wegens schending van het gelijkheidsbeginsel.

Aanbeveling

De minister van Financiën wordt in overweging gegeven te bevorderen dat verzoekster alsnog uitbetaling van de heffingskorting over 2001 ontvangt.

Bij brief van 13 november 2007 heeft de staatssecretaris van Financiën de Nationale ombudsman laten weten de aanbeveling niet op te volgen. Als reden geeft de staatssecretaris aan dat hij politieke verantwoording heeft afgelegd over zijn beleid. Voorts is hij van mening dat het gelijkheidsbeginsel niet is geschonden. Op 17 januari 2008 heeft er mondeling overleg plaatsgevonden tussen de Nationale ombudsman en het ministerie van Financiën. Dit overleg heeft er niet toe geleid dat de staatssecretaris zijn standpunt heeft herzien. De Nationale ombudsman heeft de staatssecretaris op 25 januari 2008 laten weten zich bij het standpunt van de staatssecretaris neer te leggen.

Onderzoek

Op 14 juni 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw P. te Amsterdam, ingediend door de heer S., economisch adviseur te Amsterdam, met een klacht over een gedraging van de staatssecretaris van Financiën.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Financiën verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de minister van Financiën een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Het Ministerie van Financiën berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift gericht aan de Nationale ombudsman van 13 juni 2006 met bijlagen.
2. Reactie van de minister van Financiën van 11 januari 2007.
3. Reactie van de staatssecretaris van Financiën van 20 maart 2007 op nadere vragen.
4. Nadere informatie van het Ministerie van Financiën van 1 juni 2007.
5. Nadere informatie van verzoeksters gemachtigde van 6 juni 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Besluit van de staatssecretaris van Financiën van 13 januari 2006, nr. DGB2005/7120U gepubliceerd in VN 2006/7.10

“...Vragen 1 t/m 4 en 8

1. Is het waar dat in het verleden bij een groot aantal mensen (ca. 20 000) onterecht de algemene heffingskorting is uitbetaald door de Belastingdienst?
2. Is het waar dat de Belastingdienst dit nog vóór de Kerst gaat terugvorderen?

3. Welke groep belastingplichtigen betreft het hier?

4. Wat is de oorzaak dat deze groep belastingplichtigen de algemene heffingskorting, naar nu blijkt, onterecht heeft ontvangen?

8. Bent u van mening dat, hoewel de terugvordering van de teveel betaalde heffingskortingen binnen de wettelijke termijn valt, deze terugvordering rijkelijk laat is?

Antwoord

Belastingplichtigen die een partner hebben en die zelf geen of een heel laag eigen inkomen hebben, komen op grond van de Wet inkomstenbelasting 2001 in aanmerking voor geheel of gedeeltelijke uitbetaling van de algemene heffingskorting. Voorwaarde daarvoor is dat de partner van de belastingplichtige minimaal het bedrag aan uitbetaalde algemene heffingskorting aan loon- en/of inkomstenbelasting is verschuldigd. Voor zover dat niet het geval is, bestaat voor de belastingplichtige geen recht op uitbetaling van de algemene heffingskorting.

In de praktijk blijkt dat een aantal belastingplichtigen voor het jaar 2002 uitbetaling van de algemene heffingskorting heeft aangevraagd, terwijl hun partner na toepassing van de heffingskortingen geen, of onvoldoende belasting heeft betaald om het recht op uitbetaling van de algemene heffingskorting geldend te kunnen doen maken. Om te kunnen vaststellen welke belastingplichtigen een te hoog bedrag aan algemene heffingskorting uitbetaald hebben gekregen, moet de Belastingdienst beschikken over de loon- en inkomstenbelastinggegevens van beide partners. Om er zeker van te zijn dat de uitgevoerde selecties zo compleet mogelijk zijn, moeten daarvoor de aanslagen van zoveel mogelijk belastingplichtigen definitief vast staan. Dat is het geval tegen het einde van het derde jaar na het belastingjaar waarop de selectie betrekking heeft. In de afgelopen periode is in de systemen van de Belastingdienst dan ook een selectie uitgevoerd om belastingplichtigen die in 2002 een te hoog bedrag aan algemene heffingskorting uitbetaald hebben gekregen te identificeren. Uit de selectie is gebleken dat ca. 20 000 belastingplichtigen in dat jaar de algemene heffingskorting uitbetaald hebben gekregen, terwijl hun partner geen of onvoldoende loon- en/of inkomstenbelasting verschuldigd was. Deze belastingplichtigen hebben om die reden geheel of gedeeltelijk geen recht op uitbetaling van de algemene heffingskorting.

De belastingplichtigen die het betreft zijn door de Belastingdienst per brief op de hoogte gesteld. In die brief is aangekondigd tot welk bedrag zij een aanslag opgelegd zouden krijgen. De betreffende aanslagen zijn inmiddels tussen 6 en 15 december aan de belastingplichtigen verstuurd.

Vragen 5 en 6

5. Kunt u een overzicht geven van de terugvorderingen van de algemene heffingskorting in de jaren 2001, 2002, 2003 en 2004?

6. Verwacht u dat voor de jaren 2003 en 2004 een grote groep belastingplichtigen met terugvorderingen te maken krijgt, zo neen, waarom beperkt het zich tot de aangifte over het jaar 2002?

Antwoord

Voor het jaar 2002 krijgen ca. 20 000 belastingplichtigen te maken met geheel of gedeeltelijke terugvordering van de aan hen op eigen verzoek ten onrechte uitbetaalde algemene heffingskorting. Eerder is er voor gekozen voor het jaar 2001 geen centraal gecoördineerde terugvorderingsactie uit te voeren indien de door de partner van de belastingplichtige verschuldigde loon- en/of inkomstenbelasting voor 2001 te laag was om tot geheel of gedeeltelijke uitbetaling van de algemene heffingskorting aan die belastingplichtige te kunnen overgaan. (Er is geen overzicht in welke mate in een incidenteel geval tijdens de reguliere aanslagregeling decentraal wel tot terugvordering is overgegaan.) De reden daarvoor is dat 2001 het eerste jaar was waarin de nieuwe systematiek met heffingskortingen werd gehanteerd. De verzoeken om uitbetaling van de algemene heffingskorting werden veelal eind 2000 gedaan, dat wil zeggen op een moment dat het heffingskortingsysteem van de Wet inkomstenbelasting 2001 feitelijk nog niet was ingevoerd. Op het formulier verzoek voorlopige teruggaaf algemene heffingskorting 2001 werd weliswaar al aandacht besteed aan de voorwaarde dat het inkomen van de partner boven een bepaald bedrag moest uitkomen, maar bij de opstelling van het aanvraagformulier voor 2002 is geconcludeerd dat dit in de toelichting verdere explicitering behoefde. Deze explicitering is in de toelichting bij het aanvraagformulier 2002 doorgevoerd. Ook is het formulier toen aangevuld voor de specifieke situatie waarin de partner van de belastingplichtige uitsluitend een AOW-uitkering ontving. In die gevallen is de uit te betalen heffingskorting bij voorbaat afgetopt op de over de AOW verschuldigde loonheffing.

Voor de jaren 2003 en 2004 beschik ik nog niet over de aantallen belastingplichtigen die met een gehele of gedeeltelijke terugvordering van de algemene heffingskorting te maken zullen krijgen. De noodzakelijke selecties zullen om de hierboven beschreven reden pas op een later moment worden gemaakt. Mijn voorzichtige verwachting is dat het aantal belastingplichtigen dat voor de genoemde jaren met een terugvordering zal worden geconfronteerd wel lager zal zijn dan voor 2002 het geval was. Belastingplichtigen zullen waarschijnlijk in steeds meer gevallen zelf hebben onderkend dat zij niet voor uitbetaling van de algemene heffingskorting in aanmerking kwamen..."

Aantekening uit Vakstudie Nieuws

“...De antwoorden van de Staatssecretaris van Financiën stralen uit dat de actie van de Belastingdienst tot terugvordering van de - achteraf gezien - ten onrechte uitbetaalde heffingskortingen over 2002 in feite een logische actie is. De staatssecretaris vindt het ook niet bijzonder dat die terugvorderingsactie pas na drie jaren - en wel in het zicht van de kerstdagen 2005 - plaatsvindt. Wij denken dat daar echter toch wel wat kritische kanttekeningen bij zijn te plaatsen.

Een indicatie dat ook de bewindsman in beginsel wel aarzelingen heeft bij de terugvordering, blijkt uit zijn toelichting op het achterwege laten van een algemene terugvorderingactie over het jaar 2001. Daarbij merkt hij overigens ook nog op dat, op decentraal niveau, inspecteurs mogelijk wel tot terugvordering over dat jaar kunnen zijn overgegaan. Daaruit blijkt dat er kennelijk geen gecoördineerd beleid is gevoerd en dat heeft dus geleid tot een ongelijke behandeling van gelijke gevallen. Dergelijke terugvorderingen bij de aanslag 2001 zouden naar onze mening alsnog ambtshalve teruggedraaid moeten worden, omdat die aanslagen feitelijk in strijd met het eerst thans openbaar gemaakte beleid over het jaar 2001 zijn opgelegd.

Het in de antwoorden verdedigde verschil in beleid over 2001 en 2002 wordt verder vooral beargumenteerd vanuit een verschil in de voorlichtende activiteiten rond de uitbetaling van de algemene heffingskorting. Het komt ons echter voor dat de omslachtige systematiek van de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan de minst verdienende partner daar vooral debet aan is. Wij hebben dat kritische signaal ook gegeven in onze aantekening op het desbetreffende onderdeel van de gepresenteerde evaluatie van de Belastingherziening 2001 in V-N 2005/60.2...”

2. Verslag van een algemeen overleg van de vaste commissie voor Financiën met de staatssecretaris van Financiën op 22 februari 2006 (Kamerstukken II 2005-2006, 30300 IXB, nr. 31)

“...Overigens blijkt uit de antwoorden op schriftelijke vragen dat er geen overzicht bestaat van de mate waarin in incidentele gevallen tijdens de reguliere aanslagregeling wel tot terugvordering is overgegaan. Mevrouw Van Vroonhoven vindt het van belang dat eenheid van beleid en uitvoering wordt nagestreefd. Het is niet de bedoeling dat sommige belastingplichtigen uit onwetendheid tot terugbetaling zijn overgegaan, zonder dat het opgemerkt wordt door de Belastingdienst. Hoe gaat de staatssecretaris daarmee om?

(...)

De heer Irrgang vindt het ver gaan om voor 20 000 mensen de hardheidsclausule toe te passen, want er zijn ook mensen die de heffingskorting al keurig hebben terugbetaald. Hij kan zich voorstellen dat het scheve ogen geeft. Kan de staatssecretaris daarop ingaan?

Antwoord van de staatssecretaris

(...)

De wet moet gelijk worden toegepast voor alle Nederlanders. Er zijn mensen die geen voorlopige teruggave hebben aangevraagd en er zijn mensen die het geld meteen hebben terugbetaald. Om willekeur te voorkomen in de toepassing van de wet kan de staatssecretaris niet anders dan zich strikt houden aan wat er in de wet is bepaald.

Bij 20 000 personen is het misgegaan. (...) Bij veel andere mensen is het goed gegaan.

Nadere gedachtewisseling

(...)

Mevrouw Van Vroonhoven-Kok (CDA) kan de uitleg van de staatssecretaris goed volgen. Zij is vooral gevoelig voor het argument van het gelijkheidsbeginsel. Het is belangrijk alle belastingplichtigen gelijk te behandelen. Sommige belastingplichtigen hebben de heffingskorting niet aangevraagd of meteen terugbetaald. Met het oog daarop vindt zij het niet terecht dat de groep mensen die de heffingskorting onterecht heeft aangevraagd bevoordeeld wordt omdat die mensen het geld niet hoeven terug te betalen. In een aantal gevallen is de algemene heffingskorting in 2001 wel teruggevorderd. In antwoord op de schriftelijke vragen schrijft de staatssecretaris dat niet nagegaan kan worden in welke gevallen tot terugvordering is overgegaan. Klopt dat? Is het mogelijk om daar nog eens naar te kijken?

(...)

(De staatssecretaris reageerde als volgt; N.o.)

Het is waar dat de algemene heffingskorting in 2001 in een aantal gevallen is teruggevorderd. De staatssecretaris weet niet hoe dat precies zit. Bij de Belastingdienst werken 30 000 mensen. Het is mogelijk dat één aanslag toevallig helemaal uitgelopen is, waardoor dit probleem direct werd opgelost. Dat is echter niet terug te vinden in de systemen..."

3. Brief van de staatssecretaris van Financiën van 21 april 2006 (Kamerstukken II 2005-2006, 30 300 IXB, nr. 38)

"...De «20 000 personen» die onderwerp waren van vragen van de leden van uw Kamer Crone en Dezentjé Hamming betreffen belastingplichtigen die een voorlopige teruggaaf bij de Belastingdienst hebben aangevraagd voor uitbetaling van de algemene heffingskorting.

Het proces voorlopige teruggaaf is in de eerste plaats bedoeld om belastingplichtigen gedurende het lopende belastingjaar het belastinggeld terug te geven waar zij voor dat jaar naar alle waarschijnlijkheid recht op hebben (...). Het kan daarbij gaan om de vergelding

van aftrekposten als hypotheekrente of buitengewone uitgaven voor ziektekosten, maar ook om heffingskortingen. Op 22 februari jl. hebben wij in dat verband specifiek gesproken over de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan partners zonder of met een laag eigen inkomen. Om voor uitbetaling van de algemene heffingskorting bij voorlopige teruggaaf in aanmerking te komen, moest de belastingplichtige tot en met het belastingjaar 2004 zelf schriftelijk of elektronisch een verzoek doen bij de Belastingdienst (...). Men heeft derhalve zelf het initiatief genomen en expliciet om uitbetaling van de algemene heffingskorting gevraagd.

(...)

Bij de uitbetaling van de algemene heffingskorting heeft een belastingplichtige nooit recht op een hoger bedrag dan de door hem en zijn partner verschuldigde inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. Belastingplichtigen die de algemene heffingskorting uitbetaald hebben gekregen en ervan op de hoogte komen dat hun partner niet voldoende inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen betaalt om samen met de eventueel door hen zelf betaalde belasting en premie de uitbetaalde heffingskorting te compenseren, zijn op grond van artikel 24 van de Uitvoeringsregeling AWR 1994 verplicht de Belastingdienst daarover te informeren door het indienen van een gewijzigd VT-verzoek (gedurende het jaar. In de praktijk blijkt dat een aantal belastingplichtigen dat niet doet.

Om belastingplichtigen die een te hoge voorlopige teruggaaf algemene heffingskorting hebben ontvangen en geen gewijzigd VT-verzoek hebben ingediend, in beeld te krijgen, doet de Belastingdienst een selectie vanuit zijn geautomatiseerde systemen. Belastingplichtigen die binnen de selectie vallen, krijgen een aanslag opgelegd om het teveel uitbetaalde bedrag aan algemene heffingskorting terug te vorderen (...). Om te kunnen vaststellen of teveel algemene heffingskorting is uitbetaald, heeft de Belastingdienst een zo compleet mogelijk beeld nodig van de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen die de partner van de belastingplichtige is verschuldigd. Op basis van dat beeld wordt vanaf het einde van het tweede jaar na het belastingjaar beoordeeld of de algemene heffingskorting terecht is uitbetaald..."

4. Toelichting op het aanvraagformulier voorlopige teruggaaf algemene heffingskorting 2001 en 2002

2001

"... Voorwaarden

Als u aan de volgende drie voorwaarden voldoet, kunt u in aanmerking komen voor voorlopige teruggaaf van de algemene heffingskorting:

- U heeft in 2001 langer dan zes maanden een partner.

- U heeft zelf geen inkomsten, of een inkomen dat lager is dan ongeveer f 10.500 (of € 4.765).

- Uw partner is kostwinner: hij heeft een inkomen dat hoger is dan ongeveer f 10.500 (of € 4.765).

(...)

Hoeveel krijgt u uitbetaald?

(...)

Voor het bovenstaande geldt wel dat uw partner voldoende inkomsten moet hebben..."

2002

"... *Voorwaarden*

Om in aanmerking te komen voor de algemene heffingskorting moet u aan een aantal voorwaarden voldoen. (...) In elk geval moet u aan de volgende vier voorwaarden voldoen:

- U heeft in 2002 langer dan zes maanden een echtgenoot of huisgenoot.

- U heeft zelf geen inkomen, of een inkomen dat lager is dan ongeveer € 4.765 (of f 10.500).

- Uw echtgenoot of huisgenoot is kostwinner: hij heeft een inkomen dat hoger is dan ongeveer € 6.807 (of f 15.000).

- U en uw huisgenoot kiezen ervoor als fiscaal partner beschouwd te worden.

(...)

Hoeveel krijgt u uitbetaald?

(...)

U heeft alleen recht op uitbetaling van de algemene heffingskorting als uw fiscale partner in 2002 voldoende belasting en premie volksverzekeringen betaalt over zijn inkomen, nadat rekening is gehouden met de heffingskortingen waar uw fiscale partner recht op heeft..."